

تولیدات پرتقاضای استان کرمان

در بازارهای هدف صادراتی

◆ آسیه سادات حسینی نسب

کارشناس بخش توسعه بازار و بهبود فضای کسب و کار اتاق کرمان

◆ شیما ملک پورزاده

کارشناس بخش توسعه بازار و بهبود فضای کسب و کار اتاق کرمان

علاوه بر این، وجود مناطق ویژه اقتصادی سیرجان، ارگ جدید بم، رفسنجان و نیز گمرکات کرمان، سیرجان، رفسنجان، بم و جیرفت بر نقش محوری استان در جنوب شرق افزوده است. استان کرمان تولیدکننده عمده محصولات کشاورزی از جمله پسته، خرما، گردو و محصولات جالیزی و مرکبات و همچنین تولیدکننده محصولات خارج از فصل کشت و کشت‌های گلخانه‌ای است. این استان دارای منابع غنی و متعدد است، به‌نحوی که عمده‌ترین تولیدکننده سنگ آهن، مس و ذغال سنگ می‌باشد. سابقه دیرینه استان در تولید و صادرات فرش‌های دستباف به همراه وجود قابلیت‌های توریستی منحصربه‌فرد در سطح ملی و بین‌المللی اهمیت استان را در توسعه صادرات غیرنفتی بیش‌ازپیش مشخص می‌نماید. از سوی دیگر توسعه صادرات همواره

استان کرمان به‌عنوان یکی از استان‌های فعال در خصوص صادرات غیرنفتی، با برخورداری از محصولات متنوع صادراتی در جهت توسعه و پیشرفت اقتصاد ملی گام‌های بلندی برداشته است. این استان با دارا بودن حدود ۱۱ درصد از مساحت کل کشور پهناورترین استان ایران است. هم‌جواری با استان‌های یزد، خراسان جنوبی، سیستان و بلوچستان، فارس، هرمزگان، قرارگرفتن در مسیر راه ارتباطی تهران- بندرعباس، قرار گرفتن در مسیر راه آهن بافق- بندرعباس که کانون ارتباط آزاد تجاری و ترانزیت کالا و مبادلات کشورهای آسیای میانه، اروپا، خلیج فارس و خاور دور محسوب می‌شود. خط آهن کرمان- زاهدان و همچنین وجود پنج فرودگاه عملیاتی و فعال در سطح استان و نقش قابل‌ملاحظه‌ی کریدورهای هوایی استان با انجام پروازهای داخلی و بین‌المللی، موقعیت ارتباطی منحصربه‌فردی را برای استان کرمان فراهم نموده است.

جدول شماره ۲: بازارهای هدف صادراتی استان کرمان
در ۹ ماهه سال ۱۴۰۰

ردیف	نام کشور	ارزش دلاری
۱	ترکیه	۱۹۶۷۳۵۸۹۸
۲	چین	۱۳۷۴۳۱۱۱۳
۳	هند	۷۹۱۶۳۲۲۴
۴	عراق	۵۱۶۲۷۰۹۴
۵	آلمان	۴۸۸۹۲۵۱۸
۶	امارات متحده عربی	۳۹۵۸۲۶۸۴
۷	فدراسیون روسیه	۳۱۸۵۳۳۵۹
۸	پاکستان	۲۶۱۴۰۰۴۰
۹	ایتالیا	۱۷۲۷۳۳۸۵
۱۰	افغانستان	۱۰۸۲۸۲۵۵
۱۱	قرقیزستان	۸۱۷۴۹۶۶
۱۲	ارمنستان	۷۴۱۵۴۳۰
۱۳	قزاقستان	۵۵۲۵۱۳۶
۱۴	گرجستان	۵۴۵۱۹۰۰
۱۵	ازبکستان	۵۰۴۴۸۹۴

جدول شماره ۳: محصولات عمده صادراتی استان کرمان

ردیف	نام محصول
۱	پسته و مغزپسته
۲	مس به صورت شمش
۳	مصنوعات مسی
۴	خرمای خشک و تازه
۵	فرآورده‌های نفتی

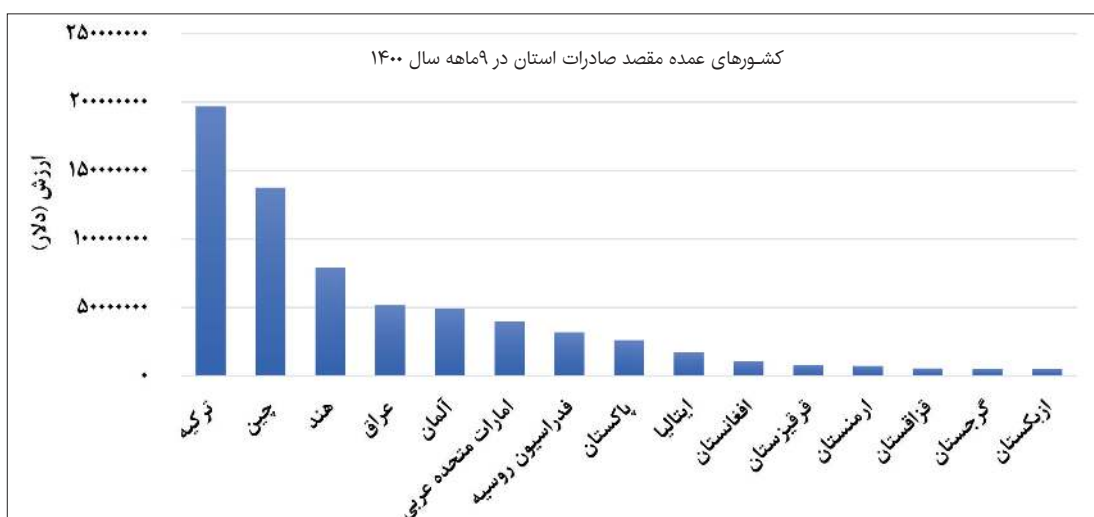
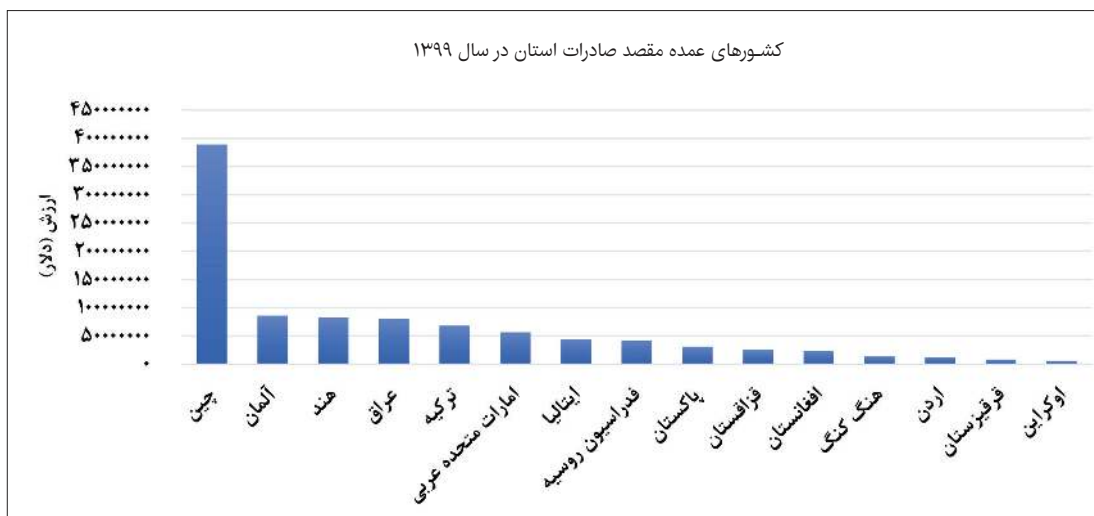
به‌عنوان یک راهکار اساسی و اصلی برای توسعه و رشد اقتصادی مطرح بوده و در سیاست‌گذاری‌های اقتصادی به‌عنوان محور اصلی‌گذار از توسعه‌نیافتگی و ورود به جرگه کشورهای توسعه‌یافته موردتوجه قرار گرفته است. از این رو توسعه صادرات استان از عمده اهداف اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان کرمان به شمار می‌آید، زیرا توسعه صادرات علاوه بر این که منبع تأمین درآمدهای ارزی محسوب می‌شود، عامل مهمی در توسعه اشتغال و ایجاد فرصت‌های شغلی جدید، افزایش ظرفیت تولید و رسیدن به مقیاس اقتصادی تولید و در نتیجه صرفه‌های ناشی از مقیاس، کانال ارتباط با زنجیره جهانی تولید و انتقال دانش و فن‌آوری تولید، تقویت تراز تجاری و حفظ ارزش پول ملی و نهایتاً تقویت رشد اقتصادی و افزایش سطح رفاه اجتماعی استان و کشور نیز هست. لذا بررسی محصولات و بازارهای هدف صادراتی استان و بررسی فرصت‌ها و چالش‌های موجود در این خصوص می‌تواند نقش بسزایی در تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی توسعه صادرات داشته باشد. در گزارش آماری پیش رو، ابتدا به بررسی بازارها و محصولات صادراتی استان کرمان در سال ۱۳۹۹ و نهمه اول سال ۱۴۰۰ می‌پردازیم.

بازارهای هدف صادراتی استان کرمان در سال ۱۳۹۹ و ۹ ماهه سال ۱۴۰۰:

جدول شماره ۱: بازارهای هدف صادراتی استان کرمان در سال ۱۳۹۹

ردیف	نام کشور	ارزش دلاری
۱	چین	۳۸۸۸۱۸۹۸۳
۲	آلمان	۸۵۸۲۹۲۸۶
۳	هند	۸۲۷۰۵۰۴۰
۴	عراق	۸۰۱۶۶۳۱۷
۵	ترکیه	۶۸۲۳۱۵۲۱
۶	امارات متحده عربی	۵۶۵۵۸۵۸۰
۷	ایتالیا	۴۳۵۰۳۴۶۳
۸	فدراسیون روسیه	۴۱۵۶۷۸۹۵
۹	پاکستان	۳۰۸۸۰۹۶۹
۱۰	قزاقستان	۲۵۵۳۷۱۲۶
۱۱	افغانستان	۲۳۵۷۹۱۵۶
۱۲	هنگ‌کنگ	۱۳۵۷۹۹۹۹
۱۳	اردن	۱۲۵۵۱۹۰۵
۱۴	قرقیزستان	۸۱۵۷۹۸۳
۱۵	اوکراین	۶۰۱۵۳۶۶

با بررسی آمار صادرات استان کرمان، کاملاً مشهود است که یکی از عمده‌ترین مشکلات استان در حوزه صادرات، تأکید بر صدور چند محصول خاص است و در توسعه محصولات صادراتی نتوانسته‌ایم موفق عمل نماییم. همان‌طور که در ابتدا گزارش اشاره شد استان کرمان مزیت‌های صادراتی متنوعی دارد، اما متناسب با این مزیت‌ها فعالیت‌های صادراتی صورت نگرفته است. بی‌شک وقتی صادرات تنها بر پایه یک یا چند محصول خاص قرار داده می‌شود بسیار آسیب‌پذیر خواهد بود و با اندک نوسانات و مشکلات در صادرات یک محصول، استان، سریعاً و شدیداً دچار مشکل خواهد شد.

نیازمند تنوع محصول و بازار هستیم. افزایش تنوع بازارها و محصولات صادراتی با یکدیگر رابطه مستقیم دارد و نیازمند اتخاذ سیاست‌های مناسب صادراتی برای رسیدن به این مهم هستیم. عمده‌ترین راهکارهایی که منجر به توسعه محصول و بازار صادراتی می‌گردد، در درجه اول بررسی مزیت‌های رقابتی صادراتی استان و در وهله بعد، رفع چالش‌های صادراتی که باعث کاهش رقابت صادراتی می‌شوند. عمده‌ترین این مشکلات به شرح زیر است:

۱. مشکلات در حوزه تولید محصولات که عمدتاً مربوط به افزایش قیمت تمام‌شده محصولات صادراتی، به دلیل وضعیت بسیار مطلوب رقبای ایران در تأمین مالی، معافیت‌های مربوط به تعرفه‌ها، دریافت یارانه از دولتشان و غیره می‌باشد.

با بررسی آمار صادرات استان کرمان، کاملاً مشهود است که یکی از عمده‌ترین مشکلات استان در حوزه صادرات، تأکید بر صدور چند محصول خاص است و در توسعه محصولات صادراتی نتوانسته‌ایم موفق عمل نماییم. همان‌طور که در ابتدا گزارش اشاره شد، استان کرمان مزیت‌های صادراتی متنوعی دارد، اما متناسب با این مزیت‌ها، فعالیت‌های صادراتی صورت نگرفته است. بی‌شک وقتی صادرات تنها بر پایه یک یا چند محصول خاص قرار داده می‌شود بسیار آسیب‌پذیر خواهد بود و با اندک نوسانات و مشکلات در صادرات یک محصول، استان سریعاً و شدیداً دچار مشکل خواهد شد. از سوی دیگر میزان صادرات به هر یک از بازارهای صادراتی نشان از این دارد که برای افزایش قدرت رقابت‌پذیری صادراتی که بدون آن امکان توسعه اقتصادی وجود نخواهد داشت،

جدول شماره ۴: مهم‌ترین محصولات صادراتی و عمده بازارهای هدف صادراتی استان کرمان

ردیف	نام کشور	میزان صادرات ۱۳۹۹	میزان صادرات ۱۴۰۰	عمده اقلام صادراتی سال ۱۳۹۹	عمده اقلام صادراتی ۹ ماهه ۱۴۰۰
۱	ترکیه	۶۸۲۳۱۵۲۱	۱۹۶۷۳۵۸۹۸	پسته تازه و خشک کرده، مس و مصنوعات از مس، چدن، آهن و فولاد، مواد پلاستیکی و اشیای ساخته شده از این مواد، محصولات شیمیایی غیرآلی، ترکیبات آلی یا غیرآلی فلزات گران‌بها... الیاف سنتتیک یا مصنوعی غیریکسره (Man-Made Staple)	مس و مصنوعات از مس، پسته تازه و خشک کرده، چدن، آهن و فولاد، مواد پلاستیکی و اشیای ساخته شده از این مواد، محصولات شیمیایی غیرآلی، ترکیبات آلی یا غیرآلی فلزات گران‌بها...
۲	چین	۳۸۸۸۱۸۹۸۳	۱۳۷۴۳۱۱۱۳	پسته تازه و خشک کرده، چدن، آهن و فولاد، محصولات شیمیایی غیرآلی، ترکیبات آلی یا غیرآلی فلزات گران‌بها... فرش و سایر کفپوش‌ها از مواد نسجی	پسته تازه و خشک کرده، چدن، آهن و فولاد، محصولات شیمیایی غیرآلی، ترکیبات آلی یا غیرآلی فلزات گران‌بها... فرش و سایر کفپوش‌ها از مواد نسجی
۳	هند	۸۲۷۰۵۰۴۰	۷۹۱۶۳۲۲۴	پسته تازه و خشک کرده، خرما تازه و خشک کرده، چدن، آهن و فولاد، میوه‌های خوراکی، پوست مرکبات یا پوست خربزه و همانند به‌جز پسته و خرما، محصولات شیمیایی غیرآلی، ترکیبات آلی یا غیرآلی فلزات گران‌بها...	پسته تازه و خشک کرده، خرما تازه و خشک کرده، چدن، آهن و فولاد، میوه‌های خوراکی، پوست مرکبات یا پوست خربزه و همانند به‌جز پسته و خرما، محصولات شیمیایی غیرآلی، ترکیبات آلی یا غیرآلی فلزات گران‌بها...
۴	آلمان	۸۵۸۲۹۲۸۶	۴۸۸۹۲۵۱۸	پسته تازه و خشک کرده، خرما تازه و خشک کرده، وسایل نقلیه زمینی غیر از نوافل روی خط راه‌آهن یا ترلوای و... فرآورده‌ها از سبزیجات، میوه‌ها یا از سایر اجزای نباتات، میوه‌های خوراکی، پوست مرکبات یا پوست خربزه و همانند	پسته تازه و خشک کرده، خرما تازه و خشک کرده، فرآورده‌ها از سبزیجات، میوه‌ها یا از سایر اجزای نباتات، میوه‌های خوراکی، پوست مرکبات یا پوست خربزه و همانند
۵	عراق	۸۰۱۶۶۳۱۷	۵۱۶۲۷۰۹۴	پسته تازه و خشک کرده، مواد پلاستیکی و اشیای ساخته شده از این مواد، محصولات سرمیکی، خرما تازه و خشک کرده، قند، شکر و شیرینی	پسته تازه و خشک کرده، محصولات سرمیکی، عصاره‌های دباغی یا رنگرزی، تانن‌ها و مشتقات آن‌ها، مواد... خرما تازه و خشک کرده، قند، آلومینیوم و مصنوعات از آلومینیوم، مس و مصنوعات از مس
۶	امارت متحده عربی	۵۶۵۵۸۵۸۰	۳۹۵۸۲۶۸۴	پسته تازه و خشک کرده، محصولات سرمیکی، قهوه، چای، مانه و ادویه، چدن، آهن و فولاد	پسته تازه و خشک کرده، محصولات سرمیکی، فرش و سایر کفپوش‌ها از مواد نسجی، خرما تازه و خشک کرده
۷	ایتالیا	۴۳۵۰۳۴۶۳	۱۷۲۷۳۳۸۵	پسته تازه و خشک کرده، خرما تازه و خشک کرده	پسته تازه و خشک کرده، خرما تازه و خشک کرده، چدن، آهن و فولاد
۸	فدراسیون روسیه	۴۱۵۶۷۸۹۵	۳۱۸۵۳۳۵۹	پسته تازه و خشک کرده، خرما تازه و خشک کرده، محصولات سرمیکی، وسایل نقلیه زمینی غیر از نوافل روی خط راه‌آهن یا ترلوای و...	پسته تازه و خشک کرده، خرما تازه و خشک کرده، فرش و سایر کفپوش‌ها از مواد نسجی

کیفیت پایین برخی از محصولات صادراتی عدم عضویت ایران در سازمان تجارت جهانی، هزینه‌های نسبتاً بالای تبلیغات، مشکلات در اخذ ویزای برخی از کشورها، فقدان

مشکلات در حوزه بازاریابی و تبلیغات که به دلیل کمبود و عدم تمرکز اطلاعات موردنیاز بویژه اطلاعات تجاری و اقتصادی در خصوص بازارهای مختلف صادراتی،

پسته تازه و خشک کرده، اوات، نمذ و پارچه‌های نیافته، نخ‌های ویژه، ریسمان، طناب، کابل و... مواد پلاستیکی و اشیاء ساخته شده از این مواد، محصولات سرمیک، فرآورده‌های خوراکی گوناگون، کفش، گتر و اشیاء همانند، اجزا این اشیاء، سایر اشیاء نسجی دوخته و مهیا... نمک، گوگرد، خاک و سنگ، گچ، آهک و سیمان	پسته تازه و خشک کرده، نمک، گوگرد، خاک و سنگ، گچ، آهک و سیمان، محصولات سرمیک، اوات، نمذ و پارچه‌های نیافته، نخ‌های ویژه، ریسمان، طناب، کابل و... خرما تازه و خشک کرده، مواد پلاستیکی و اشیاء ساخته شده از این مواد	۲۶۱۴۰۰۴۰	۳۰۸۸۰۹۶۹	پاکستان	۹
پسته تازه و خشک کرده، خرما تازه و خشک کرده	پسته تازه و خشک کرده، خرما تازه و خشک کرده	۵۵۲۵۱۳۶	۲۵۵۳۷۱۲۶	قرقیزستان	۱۰
خرما تازه و خشک کرده، سبزیجات، نباتات، ریشه و غده‌های زیرخاکی خوراکی، شیر و محصولات لبنی، تخم پرندگان، عسل طبیعی، فرآورده‌های خوراکی گوناگون، میوه‌های خوراکی، پوست مرکبات یا پوست خربزه و همانند به‌جز پسته و خرما، قند، شکر و شیرینی، کفش، گتر و اشیاء همانند، اجزا این اشیاء	خرما تازه و خشک کرده، قند، شکر و شیرینی، شیر و محصولات لبنی، تخم پرندگان، عسل طبیعی، انگه‌ها، صمغ‌ها، رزین‌ها و سایر شیرها و عصاره نباتی، مواد آلبومینوئید، محصولات بر اساس نشاسته یا فکول تغییر یافته ...	۱۰۸۲۸۲۵۵	۲۳۵۷۹۱۵۶	افغانستان	۱۱
پسته تازه و خشک کرده	پسته تازه و خشک کرده	۸۵۲۰۰	۱۳۵۷۹۹۹۹	هنگ‌کنگ	۱۲
پسته تازه و خشک کرده	پسته تازه و خشک کرده	۳۰۶۶۱۷۸	۱۲۵۵۱۹۰۵	اردن	۱۳
پسته تازه و خشک کرده	پسته تازه و خشک کرده	۸۱۷۴۹۶۶	۸۱۵۷۹۸۳	قرقیزستان	۱۴
پسته تازه و خشک کرده	پسته تازه و خشک کرده	۴۲۵۷۱۴۲	۶۰۱۵۳۶۶	اوکراین	۱۵
پسته تازه و خشک کرده، مواد پلاستیکی و اشیاء ساخته شده از این مواد، عصاره‌های دلبلی یا رنگرزی، تان‌ها و مشتقات آن‌ها، مواد... محصولات شیمیایی غیرآلی، ترکیبات آلی یا غیرآلی فلزات گرانبها... مواد	پسته تازه و خشک کرده، محصولات شیمیایی غیرآلی، ترکیبات آلی یا غیرآلی فلزات گرانبها... مواد	۷۴۱۵۴۳۰	۴۳۹۵۷۲۰	ارمنستان	۱۶
پسته تازه و خشک کرده، مواد پلاستیکی و اشیاء ساخته شده از این مواد	پسته تازه و خشک کرده، مواد پلاستیکی و اشیاء ساخته شده از این مواد	۵۴۵۱۹۰۰	۳۱۴۲۰۸۱	گرجستان	۱۷
پسته تازه و خشک کرده، خرما تازه و خشک کرده	پسته تازه و خشک کرده، خرما تازه و خشک کرده	۵۰۴۴۸۹۴	۲۴۲۶۶۴۷	ازبکستان	۱۸
پسته تازه و خشک کرده	پسته تازه و خشک کرده، دانه و میوه‌های روغن‌دار، دانه و بذر میوه‌های گوناگون، نباتات صنعتی یا دارویی، کله و نواله، فرآورده‌ها از سبزیجات، میوه‌ها یا از سایر اجزا نباتات	۳۷۳۶۷۴۰	۵۸۹۶۷۹۹	کویت	۱۹
پسته تازه و خشک کرده	پسته تازه و خشک کرده	۵۱۶۰۳۷	۵۶۲۴۹۵۱	اسپانیا	۲۰

رقبا، مسئله دیگری است که در عدم قرارگیری استان در جایگاه صادراتی مناسب خود نقش بسزایی دارد.

۵. پوشش ریسک‌های سیاسی و تجاری در قالب بیمه‌نامه‌های اعتبار صادراتی برای صادرکنندگان هزینه‌هایی را ایجاد می‌کند که در مقایسه با قدرت رقابتی همتایان خارجی صادرکنندگان استان مستلزم تعدیل نرخ‌های کارمزد این بیمه‌نامه‌ها می‌باشند. ♦♦

و یا ضعف برخی از تشکله‌ها و عدم باور به مسائل تبلیغاتی می‌باشد.

۳. مشکلات ارزی بخصوص مسئله پیمان‌سپاری ارزی، وجود سیستم چند نرخ ارز و مسائل مربوط به نقل و انتقال ارز می‌باشد.

۴. عدم مشوق‌های مالی و تشویقی صادرکنندگان باهدف افزایش محصولات صادراتی و توسعه بازارها نسبت به